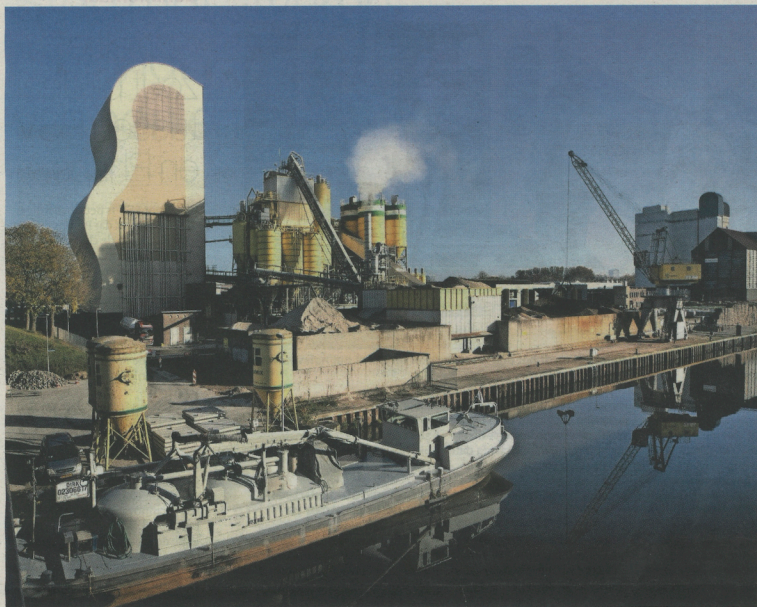

CULTUUR

▲ De Maximatoren van Jan Doms aan de Beatrixkade. Een van de uitgangspunten voor het ontwerp was het schilderij 'Drie Vrouwen' van de Franse schilder Ferdinand Léger. FOTO: KEES MARTENS/DOOMEDIA

Dame met doorkijk

Buitenbeelden

Min of meer verborgen kunst in de regio. De kunstredactie zoekt en vindt. Deel 8 van serie 'BuitenBeelden': een mysterieuze, iconische toren.

Dieter van den Bergh
d.vdbergh@ed.nl

Gebouwen op een industrieterrein verdienen doorgaans niet de schoonheidsprijs. Sterker: veel lelijker wordt het in Nederland niet dan hier, met de compleet fantasieeloze XXL-distributiedozen als dieptepunt.

Toch kan het ook anders, zo bewijst een architectonisch hoogstandje aan het Beatrixkanaal op De Hurk in Eindhoven. Het oog wil óók op een deso-

laar industrieterrein soms wat.

Wie vanaf de A2 van Eindhoven richting Tilburg rijdt, ziet het gevaarte in de verte aan de rechterkant liggen. Kom je vanuit de binnenstad dan doemt-ie al in de Strijpsestraat op. *Maxima 1*, in de volksmond 'de Maximatoren', is dan ook liefst 52 meter hoog; maar twintig meter lager dan de Catharinakerk. Het is een mengtoren voor droge betonmortel, iets waar je doorgaans niet heel erg opgewonden van wordt. Maar deze is anders, heel anders en tamelijk geniaal bedacht.

Welvingen

Mortelfabrikant Maxit in Eindhoven (nu Weber Beamix) gaf kunstenaar Jan Doms in 2008 de opdracht om een mengtoren te ontwerpen. De Tilburger besloot om vrouwelijke 'welvingen' toe te voegen aan de 'typische mannenwereld' van beton. Een uitgangspunt voor het ontwerp was het schilderij *Drie Vrouwen* van de Franse schilder Ferdinand Léger (1981-1955). „In 1968 zag ik in Parijs voor het eerst een tentoonstelling van Léger”, duidt Doms. „Met zijn 'cilindrische' voornamelijk verbeeldde hij in mijn ogen de verbinding van mens en ma-

chine. Dus de inspiratie is hier vooral van metaforische aard. De vorm zelf is meer gebaseerd op de techniek van het walsen van staal.”

Kijkgaatjes

De wanden van de silotoren – een staalconstructie – werden voorzien van kleine gaatjes, om zo de afzonderlijke silo's binnenin toch te kunnen zien van buitenaf. Die opslagtanks worden 's avonds verlicht.

Om een idee te krijgen van de schaal en wat zich binnen in zo'n toren afspeelt, bezocht Doms destijds een conventionele mengtoren van Beamix in de haven van Rotterdam. „Wat mij opviel was dat de toren vanwege zijn rechthoekige vorm veel ruimte bevatte die niet benut werd. Heel anders dan bij de vorm van een vrouw, waar de welvingen samenhangen met de functie. 'Vorm

volgt functie' als esthetisch principe is ook een vorm van efficiency.”

In de Rotterdamse toren heerste duisternis, stof en een enorm kabaal van de zeefmachine, merkte Doms. „Een omgeving die niet erg vriendelijk is voor de mensen die in zo'n toren moeten werken. Daarom heb ik perforatie toegepast om daglicht en verse lucht in de toren te brengen en demping van het geluid te bewerkstelligen.” Je zou er – met gevoel voor beeldspraak, zegt hij – een vrouw met een doorkijkblouse in kunnen zien.

Maxima 1 is de eerste grote architectuuropdracht voor Jan Doms, die in 1976 op bewegende sculpturen, de Russische avant-garde en stadsgeschiedenis afstudeerde aan de Tilburgse kunstacademie en in 2001 zijn eigen bureau oprichtte: LEF stadsdynamica.

Ook de Maximatoren getuigt van lef (van zowel kunstenaar als van betonfabrikant) en groeide uit tot een icoon van industriële vormgeving. „Al meer dan tien jaar krijg ik enthousiaste reacties van mensen die de toren gezien hebben. Dat heeft me – eerlijk gezegd – ver-rast.”

“**Al tien jaar krijg ik enthousiaste reacties over de toren**”